

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
Економіко-правовий факультет

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

ОНУ імені І. І. Мечникова

проф. Вячеслав ТРУБА

«24» березня 2025 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ

для вступу на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок» ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
на основі освітнього ступеня бакалавра, магістра
(освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

Схвалено на засіданні Вченої ради
економіко-правового факультету
Протокол № 7 від «10» 03 2025 р.

ОНУ
2025

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фаховий іспит – форма вступного випробування, для конкурсного відбору осіб для здобуття ступеня бакалавра за іншою спеціальністю, які вступають на основі здобутого ступеня бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста). Організація та проведення вступного випробування відбувається у порядку визначеному Порядком прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2025 році затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2025 року № 168 та зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 26 лютого 2025 року за № 15/41360 та Положенню про приймальну комісію Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Мета вступного випробування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»: оцінити рівень економічних знань студентів та їхню готовність до опанування економічних дисциплін, умінь та компетенцій з економіки для опанування ОП.

Вимоги до рівня підготовки здобувачів передбачають: успішне засвоєння навчальної програми освітнього рівня бакалавр за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» потребує від молодших спеціалістів здібностей до оволодіння теоретичних знань і практичних навичок у сфері соціально-економічних та професійно-орієнтованих дисциплін.

Форма фахового іспиту – тестування.

Підготовка програми фахового іспиту, розробка тестових завдань та проведення іспиту здійснюється фаховою атестаційною комісією економіко-правового факультету (наказ № 420-18 від 28.02.2025 року).

1. ЗМІСТ ФАХОВОГО ІСПИТУ

1. Предмет і функції сучасної економічної науки.
2. Економічні потреби суспільства. Економічні блага та їх класифікація. Економічний закон зростання потреб. Проблема вибору між безмежністю потреб та обмеженістю ресурсів.
3. Економічна система, її сутність та ознаки. Основні структурні елементи економічної системи.
4. Натуральне і товарне виробництво: сутність, форми, етапи та умови розвитку.
5. Основні фактори суспільного виробництва (праця, земля, капітал, підприємницькі здібності й ін.) та їхній взаємозв'язок.
6. Технологічні можливості суспільства. Межа виробничих можливостей. Ефективність виробництва, її сутність, показники.
7. Товар і його властивості. Закон вартості, його сутність та функції.
8. Функції грошей та їхня еволюція. Функціональні форми грошей. Грошовий обіг і його закони.
9. Ринок як категорія товарного виробництва. Суть ринку, риси та принципи функціонування, функції ринку та його роль у соціально-економічній системі суспільства.
10. Заробітна плата як ціна послуг людей. Відмінності заробітної платні між різними категоріями робітників та професій.
11. Функції сучасної держави. Посилення економічної ролі та основні напрямки діяльності сучасної держави. Роль держави у соціальній сфері.
12. Ринкова рівновага: попит та фактори, що на нього впливають; закон попиту; пропозиція та її фактори; закон пропозиції; рівноважна ціна та обсяги.
13. Чинники, що визначають поведінку споживача. Концепція раціонального споживача. Закони Госсена. Оптимальний вибір споживача.
14. Конкуренція: сутність, види і форми. Ознаки та умови існування досконалої конкуренції. Переваги і недоліки досконалої конкуренції.
15. Характеристика ринку чистої монополії. Види монополій. Наслідки монополізації. Державна політика підтримки конкуренції та протидії монополізму.
16. Сутність та особливості ринку монополістичної конкуренції. Олігополія: характерні ознаки.
17. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи виміру ВВП: виробничий (продуктивний); за потоком видатків (кінцевого використання) та за потоком доходів (розподільчий). Похідні від ВВП макроекономічні показники: чистий внутрішній продукт (ЧВП), валовий національний дохід (ВНД), чистий національний дохід (ЧНД), валовий національний дохід у розпорядженні (ВНДР).
18. Інфляція, її суть та причини. Класифікація інфляції. Вимірювання інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика.

19. Безробіття як фактор макроекономічної нестабільності. Фрикційне, структурне, циклічне та інші види безробіття. Природний рівень безробіття. Державне регулювання безробіття та соціальна політика.
20. Економічне зростання: зміст та джерела. Вимір і показники економічного зростання. Чинники економічного зростання. Типи економічного зростання: екстенсивний, інтенсивний, комбінований.
21. Грошово-кредитна політика держави. Пряме регулювання процентної ставки та лімітування кредитів. Непряме регулювання грошової пропозиції центральним банком: політика облікової ставки, регулювання норми обов'язкових банківських резервів, операції на відкритому ринку. Політика «дорогих» та «дешевих» грошей.
22. Фіскальна політика: суть, мета та інструменти. Автоматична та дискреційна фіскальна політика. Державні доходи та видатки. Головні джерела доходів (податки) та основні статті видатків держави.
23. Сутність підприємництва та умови його існування. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності.
24. Поняття підприємства як організаційно відокремленої та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери. Головна місія та цілі підприємства. Напрямки його діяльності.
25. Поняття витрат і прибутку підприємства. Структура витрат. Рентабельність.

2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бойда С.В., Колосінська М.І. Економічна теорія : навч. посіб. Чернівці : БДФЕУ, 2015. 170 с.
2. Дружиніна В.В., Чорноус О.І. Мікроекономіка : навч. посіб. Харків : Друкарня Мадрид, 2015. 254 с.
3. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. для студентів ВНЗ / С.М. Шкарлет та ін. / за ред. д-ра екон. наук, проф. С. М. Шкарлета. Чернігів : Чернігів. нац. технол. ун-т, 2015. 263 с.
4. Історія економічної думки : навч.-метод. посіб. для студентів екон. спец. / Резнік Н. П. та ін. / за ред. проф. Н. П. Резнік. Київ : КиМУ, 2015. 168 с.
5. Козакова О.М., Забарна Е.М. Макроекономіка : підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 427 с.
6. Ларіна Я.С., Фомішин С.В. Політична економія : навч. посіб. Херсон : Олді-Плюс, 2016. 502 с.
7. Мацелюх Н.П. Економічна теорія : навч. посіб. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 477 с.
8. Нікола С.О., Ніколаєв Ю.О. Історія економіки та економічної думки : навч.-метод. посіб. Одеса : ОНУ, 2015. 131 с.
9. Перепьолкіна О.О. Економічна теорія : метод. вказівки та завдання для практ. занять, самост. роботи, тести для студентів усіх галузей знань ден. та заоч. форм навчання. Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2018. 155 с.
10. Пітюлич М. І., Кушнір Ю. Б. Економічна теорія : посіб. Ужгород : Сабов А.М., 2018. 273 с.

11. Політична економія : навч. посіб. / Ж. В. Дарій та ін. Чернігів : ЧНТУ, 2019. 255 с.
12. П'ясецька-Устич С. В. Макроекономіка. Практикум: навч.-метод. посіб. для студентів екон. спец. Ужгород : РІК-У, 2017. 270 с.
13. П'ясецька-Устич С. В. Політична економія : навч. посіб.-практикум для студентів екон. спец. Ужгород : РІК-У, 2016. 175 с.
14. Сучасні соціально - економічні проблеми теорії та практики розвитку економічних систем : кол. монографія / О. В. Панухник та ін. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2016. 202 с.
15. Хмель С.М., Хмель В.І., Зіброва О.В. Мікроекономіка: задачі, вправи, тести: навч. посіб. Харків : ХАІ, 2016. 59 с.
16. Шинкар В.А., П'ясецька-Устич С.В. Макроекономіка: теорія і практикум: навч. посіб. Ужгород : РІК-У, 2017. 477 с.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ФАХОВОГО ІСПИТУ

Зміст тестових завдань визначено Програмою фахового іспиту для вступу на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти **спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»** на основі ступеня бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста).

Тест для фахового іспиту складається із завдань з **вибором однієї правильної відповіді** (ТЗ закритої форми). До кожного завдання подано чотири варіантів відповідей (А, Б, В, Г), з яких один правильний.

Загальна кількість завдань тесту – 50.

Завдання з вибором однієї правильної відповіді оцінюється в 0 або 2 тестових балів.

Результат фахового випробовування оцінюють за шкалою від 0 до 100 балів.

Критерії оцінювання іспиту за фахом

ТЗ із вибором однієї правильної відповіді	Кількість балів
• неправильна відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповідь ненадано	0 балів
• правильна відповідь	2 бали
• мінімальна кількість тестових балів, яка дає право на участь в конкурсному відборі	12 балів
• максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши всі завдання тесту	100 балів

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він

відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт, в якому фахова атестаційна комісія вказує причину відсторонення та час. У разі використання заборонених джерел абітурієнт, на вимогу члена фахової атестаційної комісії, залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

Вступник має право подати письмову апеляцію щодо екзаменаційної оцінки (кількість балів), отриманої на вступному випробуванні. Апеляція подається письмово у вигляді заяви у довільній формі на ім'я голови Приймальної комісії ОНУ імені І. І. Мечникова. Апеляційна заява подається вступником особисто згідно з Положенням про апеляційну комісію Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Предметом апеляції може бути тільки оцінка з вступного випробування. Не розглядаються апеляції, подані невчасно або з порушенням процедури подання.

Вступники, які не з'явились на вступне випробування без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах та конкурсному відборі не допускаються.

Голова фахової атестаційної комісії
к.е.н, доцент

Вікторія БУТЕНКО